Fall February 7, 2014

UZAKTAN EĞİTİM UYGULAMALARINDA RUSYA ÖRNEĞİ

Muhammet Negiz

Ulusal Uzaktan Eğitim ve Teknolojileri Sempozyumu, Aybil Yayınları, Konya, Şubat. s.71-80, 2014. ISBN: 978-605-4769-46-9

UZAKTAN EĞİTİM UYGULAMALARINDA RUSYA ÖRNEĞİ

Muhammet NEGİZ*

ÖZET

Yakın zamana kadar kabul edilmesi mümkün görünmeyen uzaktan eğitim uygulamaları gün geçtikçe önem kazanmaktadır. Sosyal bilimlerin yanında, tıp eğitimi gibi alanlarda da kullanılmaya başlanan uzaktan eğitim programları sektörün ilgisini çekmektedir. Zaman, mekân ve coğrafya gibi çeşitli nedenlerle eğitim imkânlarından faydalanamayan kişilere ulaşma fırsatı sunan uzaktan eğitim bütün ülkelerin geliştirmeye çalıştığı bir alan haline gelmiştir.

Dünyadaki gelişmelere uyum sağlamaya çalışan Rusya Federasyonu da, 1996 yılından itibaren uzaktan eğitim uygulamaları ile ilgilenmektedir. UNESCO tarafından 1996 yılında Moskova'da düzenlenen kongre, dünya ülkelerinin eğitim sistemlerinde uzaktan eğitim olmadan gelişim olmayacağını ortaya koymuştur. Uzaktan eğitimin önemini kavrayan Rusya, bu alanda kullanılan teknoloji ve yöntemleri geliştirmeye çalışmaktadır.

Anahtar kelimeler: Uzaktan Eğitim, Teknoloji, Rusya Federasyonu

1.GİRİŞ

Bu çalışmanın amacı, Rusya'da 1996 yılında başlayan uzaktan eğitim çalışmalarının günümüzde kadar yaşadığı değişimi ortaya koymaktır. Uzaktan eğitim olanaklarının kullanım metot ve türlerini tespit ederek, Türkiye'ye örnek olabilecek çalışmalara dikkat çekmektir. Nitel bir karakteristiğe sahip olan çalışma, Türkçe, İngilizce ve Rusça literatür taranarak gerçekleştirilmiştir.

Uzaktan eğitim kavramı, Rusya'da kapsamlı olarak ilk defa 31 Mayıs 1995 yılında yayınlanan "Rusya Federasyonu'nda Uzaktan Eğitimin Tesisi ve Geliştirilmesi Konsepti"nde tanımlanmıştır. Bu konsept çerçevesinde uzaktan eğitim; ülke sınırları içinde ya da dışında, mesafe içerisinde bilgi aktarımını esas alan (uydu televizyonu, radyo, bilgisayar bağlantısı vb.) uzmanlaşmış enformasyon ve eğitim çevresi ile sağlanan kapsamlı eğitim hizmetleridir (memoid.ru).

Uzaktan eğitim, öğrencinin öğrenmesi gereken temel materyalleri sağlayan ve kendi kendine çalışmasına olanak tanıyan, eğitim süreci boyunca öğretmeni ile interaktif olarak etkileşim fırsatı sunan, öğrencinin eğitim sürecinde elde etmiş olduğu kazanım ve becerisini değerlendirebilen bilgi ve iletişim teknolojilerinin toplamından oluşmaktadır (Cherkova, oas.timacad.ru).

Uzaktan eğitim, geleneksel eğitim anlayışı ile bilgi ve teknoloji esaslı modern eğitim anlayışının sentezinden oluşmaktadır. Bu sentez, belli bir süreç içerisinde gerçekleşmiştir. Uzaktan eğitimin yaşamış olduğu tarihsel süreci ve bu sürecin Rusya'daki etkilerini incelemek yararlı olacaktır.

2. UZAKTAN EĞİTİMİN TARİHSEL SÜRECİ VE RUSYA

Uzaktan eğitimin tarihsel süreci Isaac Pitman'ın 1840 yılında gerçekleştirmiş olduğu stenografi eğitim faaliyetleri ile başlamıştır. 1850'li yıllarda Gustaf Langenscheidt, "öğreten mektuplar" adında yetişkinlerin dil öğrenimine yönelik bir ders kitabı yayınlamıştır. 1873 yılında ABD'de Anna Eliot Ticknor, bayanların eğitimini amaçlayan "Ticknor's Society" adını taşıyan bir sistem geliştirmiştir. 1874 yılında Illionis State University, posta ile eğitim sürecini başlatmıştır (Ipap.ru). 1922 yılında Pennsylvania State College, radyo üzerinden yayın yapmaya başlamıştır. 1934 yılında Iowa State University radyo derslerini kredili sisteme dâhil etmiştir. On yıllık bir dönem sonrasında ise TV üzerinden ders verilmeye başlanılmıştır (bakersguide.com). 1939 yılında devlet tarafından Fransa'da kurulan Uzaktan Eğitim Merkezi, günümüzde Avrupa'nın

önemli merkezlerinden birisi haline gelmiştir (Ipap.ru). 1969 yılında İngiltere'de kurulan Open University uzaktan öğretim sistemlerini oldukça etkilemiştir. Şimdi farklı ülkelerden işletmecilik, sanat, beşeri ve mühendislik bilimleri ve enformasyon teknolojileri gibi çeşitli alanlarda öğrenim gören birçok öğrenci bulunmaktadır.

Rusya'da ise uzaktan eğitim 1840-1860 yılları arasında kurulan "Okuryazarlık Komiteleri" (Literacy Committees) ile başlamıştır. Müteakip yıllarda açılan "Pazar Okulları" (Sunday Schools) ve "Zemstvo Okulları" (Ziraat) ile uzaktan eğitim süreci geliştirilmiştir. Soviet Encyclopaedia kayıtlarına göre, 1911 yılana kadar 27,500 tane "Zemstvo" okulu açılmıştır. Ayrıca, mektupla öğrenim yöntemi ile eğitim veren Teknik Bilimleri Zenginleştirme Topluluğu ve Cemiyet Kolejleri Topluluğu gibi kurumlar hizmete açılmıştır (Richter ve Kourotchkina, 2012).

Sovyet devriminden sonra, Komünist Parti bir manifesto yayınlayarak işçi ve köylülerin kendilerini eğitme ve geliştirmeleri için hükümetten mali destek talep etmiştir. Bu talepten 3 yıl sonra Kendi Kendine Eğitimi Geliştirme Hükümet Komitesi kurularak uzaktan eğitimin ulusal düzeyde yaygınlaştırılmasına çalışılmıştır. Ayrıca, İşçi Fakülteleri (Rabochiy Fakultet) kurularak, 16 yaş ve üzeri işçiler yükseköğrenime hazırlanmışlardır (Richter ve Kourotchkina, 2012; Rosen, Gardner, & Keppel, 1965, p.4).

Rusya'da uzaktan eğitim kavram ve teknikleri, Denizcilik Okulu (1907) ile Moskova Halk Üniversitesi'nde (1908) kullanılmıştır. Uzaktan eğitim süreci 1917 yılından itibaren gelişim göstermeye başlamıştır. Farklı seviye ve türlerde kurslar düzenlenmiştir. Sovyetler Birliği döneminde "yazışmalı eğitim" adında bir sistem geliştirilmiştir. 1960 yılı itibari ile bu sistem ile çalışan enstitü sayısı 11 olmuştur. İkinci Dünya Savaşı sonrasında Merkezi ve Doğu Avrupa ülkelerinde de benzer modeller uygulanmaya başlanmıştır. Bu sistemin benzerini İngiltere hükümeti kendi ülkesinde uygulamaya koymuştur (Ipap.ru).

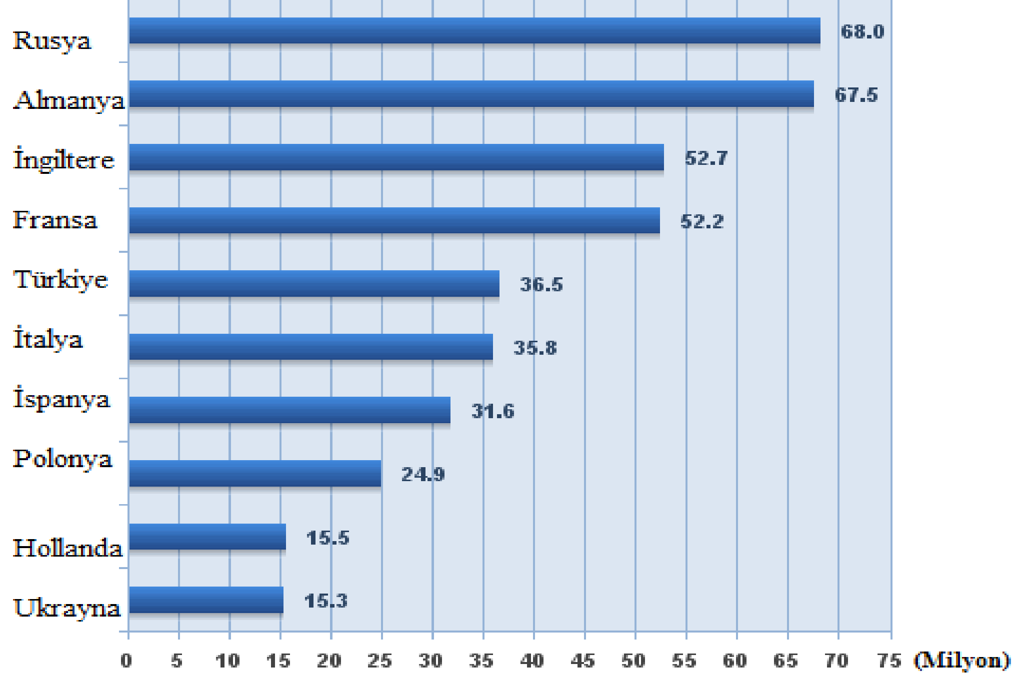
1924 yılında, işçi ve köylüler için radyo yayını ile eğitim veren çeşitli üniversiteler kurulmuştur. 20-30 saat arasında olan dersler (eğitim bilimleri, sosyal bilimler, mühendislik, radyo teknolojileri, ziraat bilimleri vb.) radyo üzerinden (broadcast) gerçekleştirilmiştir. Dersleri radyodan takip eden öğrenciler, sınav ve mezuniyet işlemleri için üniversitelerine gelmekle yükümlü olmuşlardır. Bu üniversiteler normal üniversitelerin standartlarını yakalayamamış ve resmi olarak eğitim sistemine akredite olamamışlardır (Richter ve Kourotchkina, 2012).

1932 yılında kurulmuş olan The Moscow State University for Economics, Statistics and Informatics (MESI, МЭСИ), 2010 yılı itibari ile 110.000 uzaktan eğitim programına kayıtlı öğrenciye hizmet vermeye başlamıştır. MESI, Rusya'da uzaktan eğitim alanında faaliyet gösteren örnek kuruluşlardan birisi haline gelmiştir. European Association of Distance Teaching Universities (EADTU) ve European Foundation for Quality in E-Learning üyesi olarak İtalya, Fransa ve Hollanda ile ortak uzaktan eğitim programları ile devam etmektedir (Richter ve Kourotchkina, 2012).

1992 yılında İngiltere'de faaliyet gösteren Open University'nin Rusya şubesinin açılması sağlanmıştır. (kariera.idr.ru). 1995 yılında yayınlanan Rusya'da Uzaktan Eğitimin Tesisi ve Geliştirilmesi Konsepti ile uzaktan eğitimin yol haritası belirlenmiştir (de.unicor.ru). Rusya Eğitim Bakanlığı, 30 Mayıs 1997 yılında çıkan 1050 numaralı yönetmelikle uzaktan eğitim alanındaki uygulamalara izin vermiştir (kariera.idr.ru).

Rusya Hükümeti e-öğrenim ile bilgi ve iletişim teknolojilerinin üniversite ve okullarda eğitim için kullanılmasını teşvik etmektedir. Bu amaçla, Eğitimin Geliştirilmesi için Federal 2011-2015 Programı'nı (The Federal Program for the Advancement of Education 2011-2015) yürürlüğe koymuştur. Bu program, öğretmenlerin %85'inin sınıfta bilgi ve iletişim teknolojilerini etkili ve verimli olarak kullanabilmelerini sağlamayı amaçlamaktadır. Bu amaçla, federal düzeyde 100.000 civarında elektronik kaynağın bulunduğu Federal Center for Educational Resources (Федеральный центр информационно-образовательных ресурсов) hizmete açılmıştır (Richter ve Kourotchkina, 2012). Rusya'nın internet kullanım oranları, uzaktan eğitimin başarılı olacağı ümidini artırmaktadır.

Şekil 1:Avrupa'da İnternet Kullanımına Göre İlk 10 Ülke (2012, Haziran)

Kaynak: Internet World Stats, http://www.internetworldstats.com/stats4.htm#europe

2012 yılı değerleri itibari ile Avrupa'da en çok internet kullanıcısına sahip ülke olması, Rusya'nın uzaktan eğitim teknolojilerinin kullanmasını cazip kılmaktadır.

3. RUSYA'DA UZAKTAN EĞİTİMİN NİTELİKLERİ

1995 yılında yayınlanan, Rusya'da Uzaktan Eğitimin Tesisi ve Geliştirilmesi Konsepti, uzaktan eğitimin niteliklerini derinlik, modülerlik, ekonomik etkililik, öğretmenin yeni rolü, eğitim kalitesine uzman kontrolü, eğitimde uzman araç ve teknolojilerin kullanılması, öğrencilere bilginin sunum türü, bilgi taşıyıcı unsurlar ve uzaktan eğitim araçları olarak belirlemiştir. Bu maddeler aşağıdaki şekilde açıklanabilir (de.unicor.ru):

-Derinlik: Uzaktan eğitim faaliyetlerine katılanlar düzenli olarak derslere katılmamaktadır. Kendilerine uygun olan zaman, mekân ve sıklıkta dersleri takip etmektedirler. Öğrencinin kaydı sırasında eğitim açısından herhangi bir yeterlilik talep edilmemektedir. Her öğrenci istediği kadar istediği kursu takip edebilmektedir.

-Modülerlik: Uzaktan eğitim programının temelinde modülerlik prensibi bulunmaktadır. Her kurs farklı bir alanda faaliyet gösterebilmektedir. Bu sayede her kurs farklı kişi ya da gruplara hitap edebilmektedir.

-Ekonomik etkililik: Dünya eğitim sisteminin ortalama değerlerine göre uzaktan eğitim, geleneksel eğitim anlayışından %50 daha ucuz olarak gerçekleştirilmektedir. Nispeten daha düşük maliyetle gerçekleştirilen uzaktan eğitim faaliyetleri; uzaktan eğitim teknikleri, daha fazla öğrenci sayısı ve daha etkili uzaktan eğitim alanlarına odaklanmayı sağlamaktadır.

-Öğretmenin yeni rolü: Uzaktan eğitimde öğretmenin, eğitim sürecinde koordinasyon, verilen derslerin doğrulanması, bireysel eğitim planının düzenlenmesi sırasında danışmanlık, eğitim projeleri gerçekleştirilirken yöneticilik gibi yeni rolleri bulunmaktadır. Öğrenci gruplarının mesleki olarak kendilerini tanımalarına yardımcı olmalıdır. Eğitim sürecinde eş zamanlı ve karşılıklı olarak gerekli mesajların iletilmesi sağlanmalıdır.

-Eğitim kalitesine uzman kontrolü: Uzaktan eğitimde kontrol yöntemleri olarak; uzaktan organize edilen sınavlar, mülakatlar, ders ve proje çalışmaları, bilgisayarlardan gerçekleştirilen test ve sınav sistemleri kullanılmaktadır. Uzaktan eğitim kontrol sürecinin devlet tarafından kontrol edilen merkezi sınav sistemi ile gerçekleştirilmesi daha uygun olacaktır.

- Eğitimde uzman araç ve teknolojilerin kullanılması: Uzaktan eğitim teknolojileri, kendi kendine öğrenen bireyle karşılıklı etkileşim içerisinde olmaya yardımcı olan belirlenmiş bilginin öğrenildiğini kontrol eden yöntem, şekil ve araçlardan oluşmaktadır.

-Öğrencilere bilginin sunum türü: Basılı materyaller, Elektronik materyaller (bilgisayarlı eğitim araçları, veriler, bilgi bankaları, e-kitaplar vb.), ses kaydı (audio) ve görüntü kaydı (video) ürünler, televizyon programları uzaktan eğitim faaliyetlerinde kullanılan sunum türlerinden bazılarıdır.

-Bilgi taşıyıcı unsurlar: Kitaplar, diskler, ses ve görüntü kasetleri.

-Uzaktan eğitim araçları: Bilgisayar, televizyon, telefon, teyp, video kayıt cihazları, özel medya teknolojileri uzaktan eğitim araçlarına örnektir.

Bu konseptte ifade edilen niteliklerin yanında, erişilebilirlik, güvenilirlik, kapsayıcılık, genişleyebilmek, pratiklik, uyum sağlayabilirlik, kontrol, aktiflik, kapsayıcılık, tam işlerlik, istikrarlılık, içerik hazırlama araçlarının varlığı, SCORM (Sharable Content Object Reference Model) desteği, kullanıma uygunluk gibi özelliklerin olması da beklenmektedir (Fedorova, moodle.herzen.spb.ru)

4.UZAKTAN EĞİTİMİN HİTAP ETTİĞİ KESİMLER

Uzaktan eğitim, Rusya Federasyonu'nun karşılaşmakta olduğu zorlu iklim ve coğrafya şartlarından kaynaklanan problemlerin çözümüne yardımcı olan bir unsurdur. Eğitim ülke çapında yaygınlaştırılması açısından daha az maliyet ve şart ile gerçekleştirilebilmesi gibi hususlar uzaktan eğitimin çekiciliğini artırmaktadır (nytimes.com). Rusya Federasyonu'nda uzaktan eğitimin ulaşmayı amaçladığı genel kitle aşağıdaki gibi sıralanabilir (de.unicor.ru):

-Geleneksel eğitim sisteminden yüksek nitelikte eğitim alma imkânı olmayan, coğrafi olarak üniversiteye uzak olan ve eğitim yerine çalışmayı seçmek durumunda kalan gençler,

-Silahlı kuvvetlerde görevli subaylar ve aile üyeleri,

-İçişleri Bakanlığına bağlı asker ve subaylar,

-Askeri sanayiye yönelik işletmelerde çalışan uzmanlar,

-Bölgesel yönetim organlarının yöneticileri,

-Ülkenin uzak bölgelerinde yaşayan kişiler,

-Eğitim görmüş ancak yeni şeyler öğrenme amacı taşıyan bireyler,

-İkinci diploma alma amacı taşıyan bireyler,

-Normal eğitim sürecinden faydalanamayan meslek gruplarında bulunanlar (vardiyalı çalışanlar),

-Sağlık nedeni ile normal eğitim imkânlarından faydalanamayanlar,

-Farklı bölümlerde çalışan şirket yöneticileri,

-Eğitim sisteminin farklı kesimlerinde çalışan öğretmenler,

-Hapis cezası almış kişiler,

-Rusların yaşadığı ve Rusça konuşan ülkelerde yaşayan kişiler,

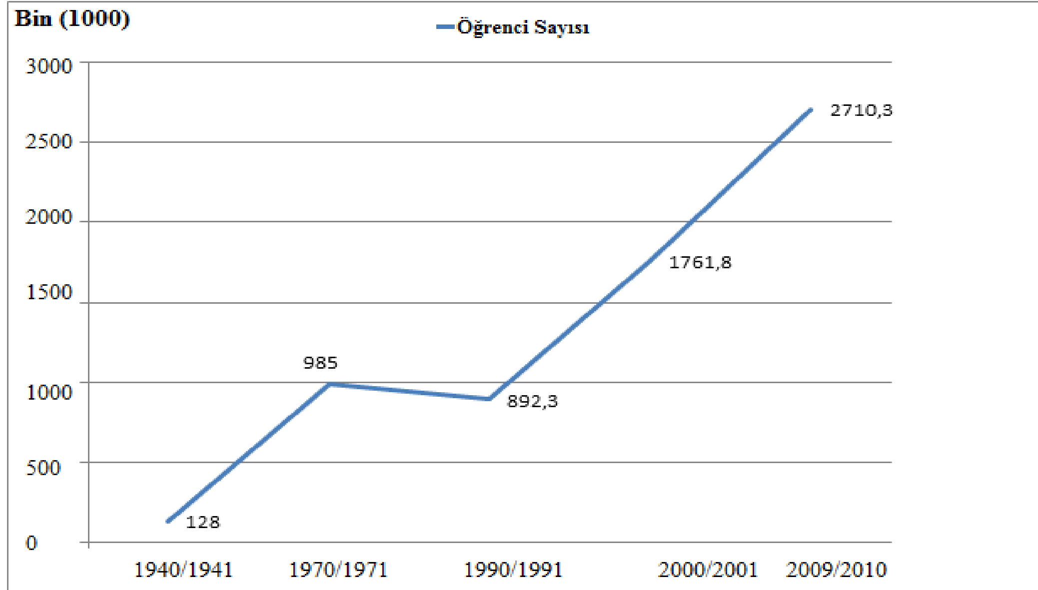
-Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT)'na üye ülkelerde yaşayanlar.

Rusya Federasyonu'nda yukarıda ifade edilen kişi ve grupların yanında bütçe, bina, personel ve öğrenci sayılarının durumuna göre mevcut eğitim kurumları kapatılarak uzaktan eğitim teknoloji ve kurumlarına yönlendirmektedir. 11 bölgeden (oblast) 43 yönetim alanında (rayon) uzaktan eğitim teknolojilerinden faydalanılması kararlaştırılmıştır. Bu kararın alınmasına sebep olarak belirtilen bölgelerde öğrenci sayısının az olması ve bütçe tasarrufu amacı gösterilmiştir (newizv.ru). Bu kararla birlikte 15.000'den fazla öğrencinin uzaktan eğitim alması planlanmaktadır (vmdaily.ru).

Ayrıca; Uralsib, Vympelkom, MPS, Sibneft, Severstal, Norilskiy Nikel, Sberbank, AvtoVaz gibi birçok Rus şirketi uzaktan eğitim hizmetlerinde yararlanmaktadır. Bu şirketler uzakten eğitim alanında Sovyet sonrası Rusya'nın öncüleri olmuşlardır (memoid.ru). Rusya Demiryolları, Devlet Duması, Merkez Bankası ise uzaktan eğitimle ilgilenen devlet kurumlarıdır (Smirnova, 2011).

Yükseköğretim kurumları da uzaktan öğretim alanında çalışmalar yürütmektedir. 1940-1942 akademik yılında 128.000 öğrenci uzaktan eğitim vasıtası ile yükseköğrenim görmekte iken 2009-2010 akademik yılında bu sayı 2.500.00'ne ulaşmıştır. Yükseköğretim kurumlarında uzaktan eğitim vasıtası ile öğrenim gören öğrenci sayılarındaki değişim aşağıdaki grafikte gösterilmektedir (Smirnova, 2012):

Şekil 2: Rusya'da Yükseköğretimde Uzaktan Eğitim Programına Kayıtlı Öğrenciler

Kaynak: Smirnova, I., Distance Learning in Russia: Lessons Learned and Questions Raised, https://edutechdebate.org/open-and-distance-learning/distance-learning-in-russia-lessons-learned-and-questions-raised/, 2012.

5.RUSYA'DA KULLANILAN UZAKTAN EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ

Rusya bünyesinde faaliyet gösteren uzaktan eğitim kurumları, çeşitli nitelikteki programlardan faydalanmaktadır. Genel olarak bu programlar; Dotsent (ДОЦЕНТ), Blacboard,

Learning Space 5.0 (Lotus/IBM), WEBCT, OROKS, Promtey (Прометей), eLearning Server 3000, WebTutor, RedClass, Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment), Sakai, Learn eXact, Stellus, Competentum ShareKnowledge, Oracle, IBM Lotus Workplace Collaborativ Learning (LWCL), Naumen Learning, LMS eLearning Server, ATutor, Claroline, Dokeos, LAMS, OLAT, OpenACS şeklinde sıralanabilir (Fedorova, moodle.herzen.spb.ru; Zhuchkov ve diğerleri, edu.of.ru).

5.1.IBM Lotus Workplace Collaborative Learning (LWCL)

IBM Lotus Workplace Collaborative Learning (LWCL), geleneksel ve elektronik eğitimin güvenilir ve geniş ölçekli olarak yönetilmesine yardımcı olan evrensel bir sistemdir. Bu sistem şirket ve holdinglerde kullanılabileceği gibi eğitim faaliyetlerinde de kullanılabilir. LCWL, J2EE (Java Enterprise Edition) teknolojisini esas almıştır. Bu nedenle, farklı platformlarda kurulumu yapılabilmektedir. Ayrıca, WebSphere sunucusuna (server) sahip olduması, yüksek ölçekli performans sergilemesini ve güvenilir olmasını sağlamaktadır. LWCL, Shareable Content Object Reference Model (SCORM) ve Aviation Industry CBT Comittee (AICC) gibi standartları desteklemektedir (Zhuchkov ve diğerleri, edu.of.ru).

Bu program; farklı gruptaki kullanıcılar için derslere ulaşımı yönetme; geleneksel, uzaktan ve karma eğitim süreçlerini yönetme; ders programlarını oluşturma ve sürdürülmesini yönetme; eğitim zamanlarını belirleme; eğitim materyallerini hazırlama, gönderme ve yönetme; ders ve testlere ulaşımı sağlama; eğitim sonuçlarını ve sınavları izleme; tartışma ortamı ve mesajlaşmayı sağlama; uzaktaki/mobil çalışan personeller için eğitim sürecini organize etme gibi imkânlara sahiptir. Rusya'da kurumlarda kullanılmaktadır (Zhuchkov ve diğerleri, edu.of.ru).

5.2.Oracle Learning Management (OLM)

Oracle Learning Management büyük çapta uzaktan eğitim faaliyetlerinde kullanılan sistemlerden bir tanesidir. Geleneksel ve çevrimiçi (online) eğitim türlerini kapsayan bir yapıya sahiptir. Dersleri planlama, hazırlama ve sunum aşamalarında gerekli teknolojik altyapıyı sağlayan bir programdır. Rusya yükseköğretim kurumlarında tercih edilmemektedir (Zhuchkov ve diğerleri, edu.of.ru). OLM, bütün uzaktan eğitim öğrencilerini ve öğretmenlerini bir arada getirebilen bir yazılımdır. Kişilerin kendilerini geliştirmelerine yönelik web üzerinden imkânlar sunmaktadır. Verilen eğitimin etkisini ölçmek, verilen eğitim hakkında istatistiksel veriler toplamak, birlikte çalışma ve öğrenme ortamı sağlamak gibi imkânları bulunmaktadır. OLM, eğitim masraflarının %35 ve eğitime harcanan zamanın %25 kısalmasına yardımcı olmaktadır (r-style.com).

5.3.WebTutor

Uzaktan eğitim sistemlerinden bir diğeri WebTutor'dur. Derslerin düzenlenmesi, alıştırma ve testlerin gerçekleştirilmesi, kullanıcıların yönlendirilmesi, forumların oluşturulması, verilerin yüklenilmesi ve korunması gibi hizmetler sunmaktadır. Financial University Under the Government of Russian Federation vb. üniversitelerde kullanılmaktadır (Zhuchkov ve diğerleri, edu.of.ru).

WebTutor, grup çalışması, ders sürelerini belirleme, metinleri düzenleme, karma eğitim programları hazırlama, gerçek zamanlı sanal sınıflarda ders verme gibi özelliklere de sahiptir (websoft.ru).

5.4.Prometey (Прометей)

Modüler bir yapıya sahip olan Prometey programı, uzaktan eğitim alanında tercih edilen programlardandır. Sistem, derse katılacak olan kitleyi tayin etme, verilere erişimi sınırlama, danışmanlık hizmetlerini yerine getirme gibi birçok etkinliğe imkân tanıyan altyapıya sahiptir. Prometey, olan The Moscow State University for Economics, Statistics and Informatics (MESI),

Bauman Moscow State Technical University, Omsk State Technical University, Moscow Aviation Institute (MAI) vb. yükseköğretim kurumları uzaktan eğitim sürecinde bu sistemden yararlanmaktadır (Zhuchkov ve diğerleri, edu.of.ru). Aynı şekilde bu sistem, Ukrayna, Kazakistan, Belarus ve diğer Bağımsız Devletler Topluluğu ülkelerinde de kullanılmaktadır (prometeus.ru).

5.5.Naumen Learning

Rusya'da kullanılan uzaktan eğitim sistemlerinden birisi de Naumen Learning'dir. Yükseköğretim kurumlarında, danışmanlık şirketlerinde ve çeşitli kurumlarda verilen uzaktan eğitim hizmetlerinde bu sistemden yararlanılmaktadır. Her türlü mekânda kullanım kolaylığı bulunan bu sistem, kullanıcılarına eğitim programlarını kişiselleştirme, web iletişim hizmetleri, çoklu gruplara ders verebilme gibi imkânlar sunmaktadır. Rusya'da birçok fakülte ve enstitü tarafından tercih edilmektedir (Zhuchkov ve diğerleri, edu.of.ru). Ural Devlet Pedagoji Üniversitesi, Elektrofizik Enstitüsü, Kemerovskiy Gıda Sanayi Teknoloji Enstitüsü bunlardan bazılarıdır (naumen.crm-soft.ru).

5.6.Dotsent (ДОЦЕНТ)

Uniar firması tarafından geliştirilen Dotsent (Distantsionnıy Obuchayuschiy Tsentr), bireysel sınav ve testleri gerçekleştirme; yönetici, öğretmen ve dinleyici gibi fonksiyonlarla sanal eğitim merkezi işlevlerini sağlamaktadır. Dotsent programı, eğitim sürecinin hazırlanması, yürütülmesi ve denetlenmesi gibi konularda birçok uygulamayı kullanıma sunmuştur. Rusya Kimya Teknoloji Üniversitesi, Moskova Mühendislik-Fizik Enstitüsü, İvanovskiy Kimya-Teknoloji Üniversitesi gibi yükseköğretim kurumlarında kullanılmaktadır (Zhuchkov ve diğerleri, edu.of.ru; uniar.ru).

5.7. LMS eLearning Server

Kredili sistemi destekleyen bu program Bologna Süreci'ne de uygunluk taşımaktadır. Rusya Federasyonu Eğitim Bakanlığı tarafından tavsiye edilmektedir. Ayrıca, Ukrayna Uzaktan Eğitim Konseyi tarafından sertifikalandırılmıştır. Yükseköğretim kurumları için en iyi program olarak tanımlanmış ve "Best academic eLearning implementation" ile "Russian eLearning Award" ödüllerine layık bulunmuştur. Rusya'nın prestijli yükseköğretim kurumlarından Moskova Devlet Diplomasi Enstitüsü (MGIMO) dâhil 32 civarında yükseköğretim kurumu bu sistemi kullanmaktadır kullanılmaktadır (Zhuchkov ve diğerleri, edu.of.ru). Personel eğitimi sürecindeki gecikmeleri azaltma, eğitime katılan kişilerin sayısını artırma, çalışanların motivasyonu ve kurumun değişikliklere hazır olma derecesini artırma gibi özellikleri ile öne çıkmaktadır (hypermethod.ru).

5.8.RedClass

Rusya Devlet Neft ve Gaz Üniversitesi gibi yükseköğretim kurumlarınca kullanılan RedClass programı, test sistemleri, sanal labaratuarlar, multimedya zenginliği gibi birçok uzaktan eğitim imkânlarına sahiptir. Uluslar arası uzaktan eğitim standartlarından SCORM 1.2 ile sertifikalandırılmıştır (Zhuchkov ve diğerleri, edu.of.ru).

5.9.Competentum.Magister

Diğer bilgi sistemleri ile entegrasyonu oldukça kolay olan Competentum.Magister programı modüler bir yapıya sahiptir. Rusya Eğitim ve Bilim Bakanlığı, Rusya Milli Eğitim Vakfı ve Rusya Uluslararası Yönetim Enstitüsü gibi kuruluşların projelerinde yer almaktadır (Zhuchkov ve diğerleri, edu.of.ru).

5.10.Learn eXact

Giunti Interactive Labs (İtalya) tarafından geliştirilen Learn eXact programı uzaktan eğitim alanında faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlar için geliştirilmiştir. Çevrimdışı eğitim de dâhil olmak üzere uzaktan eğitim imkânlarının çoğunu bünyesinde barındırmaktadır. Rusya'da uzaktan eğitim faaliyetlerinin başarılı örneklerinden olan Moscow State University for Economics, Statistics and Informatics (MESI) bu programın işlerliği konusunda Giunti Interactive Labs firmasının Rusya'daki partneri konumundadır(Zhuchkov ve diğerleri, edu.of.ru).

Yukarıda kısaca ifade edilen uzaktan eğitim sistemlerinin dışında kullanılan ATutor, Claroline, Dokeos, LAMS, Moodle, OLAT, OpenACS ve Sakai gibi çeşitli programlar da bulunmaktadır.

Uzaktan eğitim faaliyetlerinin gelişiminde, UNESCO'nun teşviklerinin yanında bilişim firmalarının girişimlerinin de katkısı büyüktür. Bu firmaların geliştirmiş olduğu sistemler ve vermiş oldukları eğitimler, uzaktan eğitimin yaygınlaşmasını ve benimsemesini sağlamıştır. 1997 yılından beri Rusya'da faaliyet gösteren Cisco programı, 55'den fazla yükseköğretim kurumu tarafından kullanılmaktadır. 239 katılımcı ile faaliyet gösteren Microsoft IT Academy, 6000'den fazla öğrenciye eğitim vermiş ve 2008 yılında öğrenciler için proje yarışmaları düzenlenmiştir. SAP, 1C, Intel, MFTI (Mikroprotsessornie Tehnologii) ve IBM Academic Initiative gibi bir çok firma, bilişim teknolojilerinin kullanılması ve farkındalığın sağlanması için çalışmalarına devam etmektedir (Malinin, federalbook.ru).

Yukarıda ifade edilen uzaktan eğitim sistemlerinin yanında kullanılan diğer teknolojilerin Rusya'da kullanım ve yaygınlık durumları aşağıdaki gibidir (Cherkova, oas.timacad.ru).

Teknoloji	Uzaktan Eğitim Teknolojilerinde Kullanımı	Teknolojinin Yaygınlığı	Geniş Çaplı Uygulama Zorluğu ve Maliyeti
E-posta	Evet	Yaygın	Düşük
E-posta Vasıtasıyla Telekonferans	Evet	Yaygın	Düşük
Mail Sunucuları	Evet	Yaygın	Düşük
Çalışma Sürecinde Telekonferans	Hayır	Düşük	Orta
Elektronik Kütüphane	Sadece Kataloglar	Düşük	Yüksek
E-posta ile Verilere Erişim	Evet	Özel Örnekler	Düşük
Verilere Çalışma Sürecinde Erişim	Evet	Özel Örnekler	Orta
Sesli Posta	Hayır	Yok	Orta
Video Kasetler	Evet	Orta	Orta
E-kitaplar	Evet	Yaygın	Orta
Lazer Diskler	Hayır	Düşük	Yüksek
TV Yayını ile Ders	Evet	Özel Örnekler	Orta
TV Video Konferansları	Evet	Özel Örnekler	Orta

6.SONUÇ

Sonuç olarak, Rusya Federasyonu'nun uzaktan eğitim teknolojilerine yapmış olduğu yatırım, eğitim alanındaki eksiklikleri gidermeye yardımcı olmaktadır. Rusya, uzaktan eğitim faaliyetleri öncesi ve sonrasında Microsoft, UNESCO gibi büyük firma ve kuruluşlarla birlikte hareket ederek sürecin başarısı artırmıştır. Microsoft, 2010-2013 yılları arasında Rusya'da 5 milyon dolar eğitim harcaması ayırmıştır. Bu bütçe ile 1 milyon Rus vatandaşına eğitim verilmesi planlanmaktadır (memoid.ru).

Uzaktan eğitim öncesinde öğrenci adaylarının bilgisayar okuryazarlığı konusunda eğitilmesi gerekmektedir. Aynı şekilde, uzaktan eğitim sürecini yürütmekle görevli öğretmen ve eğitmenler bilgi ve iletişim teknolojileri konusunda donanımlı olmalıdır.

Uzaktan eğitim teknolojilerinin sağlıklı olarak işleyebilmesi için; internet, televizyon, radyo ve uydu teknolojileri altyapılarının güçlendirilmesi gerekmektedir.

Öğrenci, okul ya da öğretmen açısından yetersiz olan coğrafi bölgelerde uzaktan eğitim faaliyetlerine yönelmek faydalı sonuçlar getirebilecektir. Coğrafya ve iklim koşullarının bireylerin eğitim hakkına olumsuz etki etmesinin önüne geçilmiş olacaktır.

Uzaktan eğitim teknolojileri sayesinde, dünyanın farklı eğitim kurumlarından ders alma imkânı olacak, bilginin küreselleşme süreci hızlanacaktır. Uzaktan eğitim sürecinde, Rus yükseköğretim kurumları ile çift diploma, dil eğitimi gibi değişik alanlarda işbirliği tesis edilmelidir.

Uzaktan eğitim uygulamalarının başarılı sürdürülebilmesi için, bilgi teknolojileri, iletişim altyapısı, uydu teknolojileri, yasalar ve pedagojik olarak mevcut eksikliklerin giderilmesi gerekmektedir.

KAYNAKLAR

Bolee 15 Tısyach Detey-invalidov smogut cherez dva goda polnotsenno budut obuchatsya na domu,http://www.vmdaily.ru/news/2010/03/11/distantsionnoe-obrazovanie-vzyato-pod-goskontrol-91482.html, Son Erişim Tarihi: 30.09.2013

Cherkova, M. A., Tehnologii Distantsionnogo Obrazovaniya, Akademiya AyTi Yayınları, Sayfa: 57, http://www.oas.timacad.ru/prilozen/primenenieDO.pdf, Son Erişim Tarihi: 30.09.2013

Distance Learning: Russia is Teaching Out, http://www.nytimes.com/2001/01/07/education/07EDLIFE-RUSSIA.html?pagewanted=1, Son Erişim Tarihi: 30.09.2013

Distantsionnoe Obuchenie (SDO), http://websoft.ru/db/wb/root_id/webtutor_sdo/doc.html, Son Erişim Tarihi: 30.09.2013

Fedorova, C. V., Tehnologii Distantsionnogo Obrazovaniya v Rossii, PPT Sunumu, http://moodle.herzen.spb.ru/mod/resource/view.php?id=5392, Son Erişim Tarihi: 30.09.2013

Internet World Stats, http://www.internetworldstats.com/stats4.htm#europe, Son Erişim Tarihi: 30.09.2013

Kontseptiya Sozdaniya I Razvitiya Yedinoy Sistemy Distantsionnogo Obrazovaniye v Rossii, http://de.unicor.ru/science/groundwork/concept.html, Son Erişim Tarihi: 30.09.2013

Malinin, Y. V., Informatsionnıe Tehnologii i Budushee Obrazovaniya v Rossii, http://federalbook.ru/files/SVAYZ/saderzhanie/Tom%208/VIII/Malinin.pdf, Son Erişim Tarihi: 30.09.2013

Perspektivy Distantsionnogo Obucheniya v Rossii, http://www.memoid.ru/node/Perspektivy_distancionnogo_obucheniya_v_Rossii, Son Erişim Tarihi: 30.09.2013

Reshenie na Baze Oracle Learning Management, http://www.r-style.com/catalog/business/do/Oracle/Oracle-Learning-Management/, Son Erişim Tarihi: 30.09.2013

Richter, O. Z., Kourotchkina, A., The Development of Distance Education in the Russian Federation and the Former Soviet Union http://www.irrodl.org/index.php/irrodl/article/view/1165/2216, Son Erişim Tarihi: 30.09.2013

Rosen, S.M., Gardner, J.W., & Keppel, F. (1965). Part-time education in the USSR. U.S. Department of Health Education and Welfare, Office of Education.

SDO, Dotsent, http://www.uniar.ru/docent.php, Son Erişim Tarihi: 30.09.2013

SDO, Prometey, http://www.prometeus.ru/actual/01_products/lms/opisanie.html, Son Erişim Tarihi: 30.09.2013

Sistema Distantsionnogo Obucheniya Naumen Learning, http://naumen.crm-soft.ru/learning, Son Erişim Tarihi: 30.09.2013

Smirnova, I., Distance Learning in Russia: Lessons Learned and Questions Raised, https://edutechdebate.org/open-and-distance-learning/distance-learning-in-russia-lessons-learned-and-questions-raised/, Son Erişim Tarihi: 30.09.2013

Smirnova, I., ICDE Special Focus Session Learning Cultures: An International Panoroma The Case of Russia, Online EDUCA Berlin, 2011.

Tseli Vnedreniya Sistemy Distantsionnogo Obucheniya (LMS) v Kompaniyah, http://www.hypermethod.ru/static.php?id=200101, Son Erişim Tarihi: 30.09.2013

Uchenik Nedostupen: Selskie Deti Mogut Ostatsya Bez Shkol, http://www.newizv.ru/society/2009-03-24/107025-uchenik-nedostupen.html, Son Erişim Tarihi: 30.09.2013

Zhuchkov, V. M., Gotskaya, İ. B., Korablev, A. V., Analiticheskaya Zapiska: Vybor Sistemy Distantsionnogo Obucheniya, Rossiyskiy Gosudarstvenniy Universitet İmeni A. İ. Gertsena, http://edu.of.ru/attach/17/18088.doc, Son Erişim Tarihi: 30.09.2013

http://ra-kurs.spb.ru/2/0/2/1/?id=13, Son Erişim Tarihi: 30.09.2013

http://ipap.ru/index.php?option=com_content&task=view&id=65, Son Erişim Tarihi: 30.09.2013

http://www.bakersguide.com/articles/127-distance-education-timeline, Son Erişim Tarihi: 30.09.2013

http://ipap.ru/index.php?option=com_content&task=view&id=65, Son Erişim Tarihi: 30.09.2013

http://www.kariera.idr.ru/items/?item=1754, Son Erişim Tarihi: 30.09.2013